

Argumenty

ZUR385 Diskurzivní analýza médií

Dynamika diskurzu

- ▶ otázky pro rozbor diskurzu
 - ▶ co je reprezentováno (realita, identity aktérů, vztahy)
 - ▶ jak je to reprezentováno (jaké **volby, absence a způsoby uspořádání** tyto reprezentace ovlivňují)
 - ▶ proč je to reprezentováno takto a ne jinak (funkce sjednocení – vyloučení, upřednostnění – upozadění, legitimizace – delegitimizace)
 - ▶ v čem mohou být reprezentace realizované takto a ne jinak manipulativní (ideologie)

Argumentace v CDA

- ▶ argumentace, rétorika a racionalita ve filozofii – sociologii, koheze a koherence v lingvistice
- ▶ podobně jako se v CDA upravují nástroje lingvistiky, zjednodušují/zpřehledňují se i koncepty filozofie
- ▶ v CDA jde o aplikovatelnost, méně promyšlení teorie
 - ▶ analytik si může ze škály nástrojů CDA vybrat jen některé a případně je rozšířit
- ▶ racionální argumentace jako cesta k překonání zkratů v diskurzích
 - ▶ Habermasova teorie deliberativní demokracie, veřejné sféry, občanské společnosti jako báze normativních soudů CDA
 - ▶ instrumentální – komunikativní racionalita

Komunikativní racionalita a argumentace v CDA

- ▶ argumentace je vnímána jako aktivní proces nejde výhradně o reflexi reality, ta je v argumentaci interpretována a **dotvářena**
- ▶ je zdůrazněna sociální funkce argumentace není klíčová z hlediska vyjádření individuality mluvčího, ale jako prostor pro **překonání rozdílných názorů**
- ▶ podstatná je vzájemná interakce diskutujících (joint process): dialogická, zahrnuje vlastní argumentace i **poslouchání** a adekvátní reakci na argumentaci druhých

Komunikativní racionalita a argumentace v CDA

- ▶ pravidla pro racionální argumentaci (Wodak)
 - ▶ pravidlo 1: svoboda účastnit se diskuze
 - ▶ pravidlo 2: povinnost zdůvodňovat
 - ▶ pravidlo 3: korektní reference k předchozím výpovědím
 - ▶ pravidlo 4: povinnost držet se faktů (obligation to 'matter-of-factness,')
 - ▶ pravidlo 5: korektní reference k implicitním premisám
 - ▶ pravidlo 6: respektování sdílených výchozích bodů diskuze
 - ▶ pravidlo 7: používání plausibilních argumentů a argumentačních schémat
 - ▶ pravidlo 8: logická validita
 - ▶ pravidlo 9: přijetí výsledků diskuze
 - ▶ pravidlo 10: jasné vyjadřování a správná interpretace

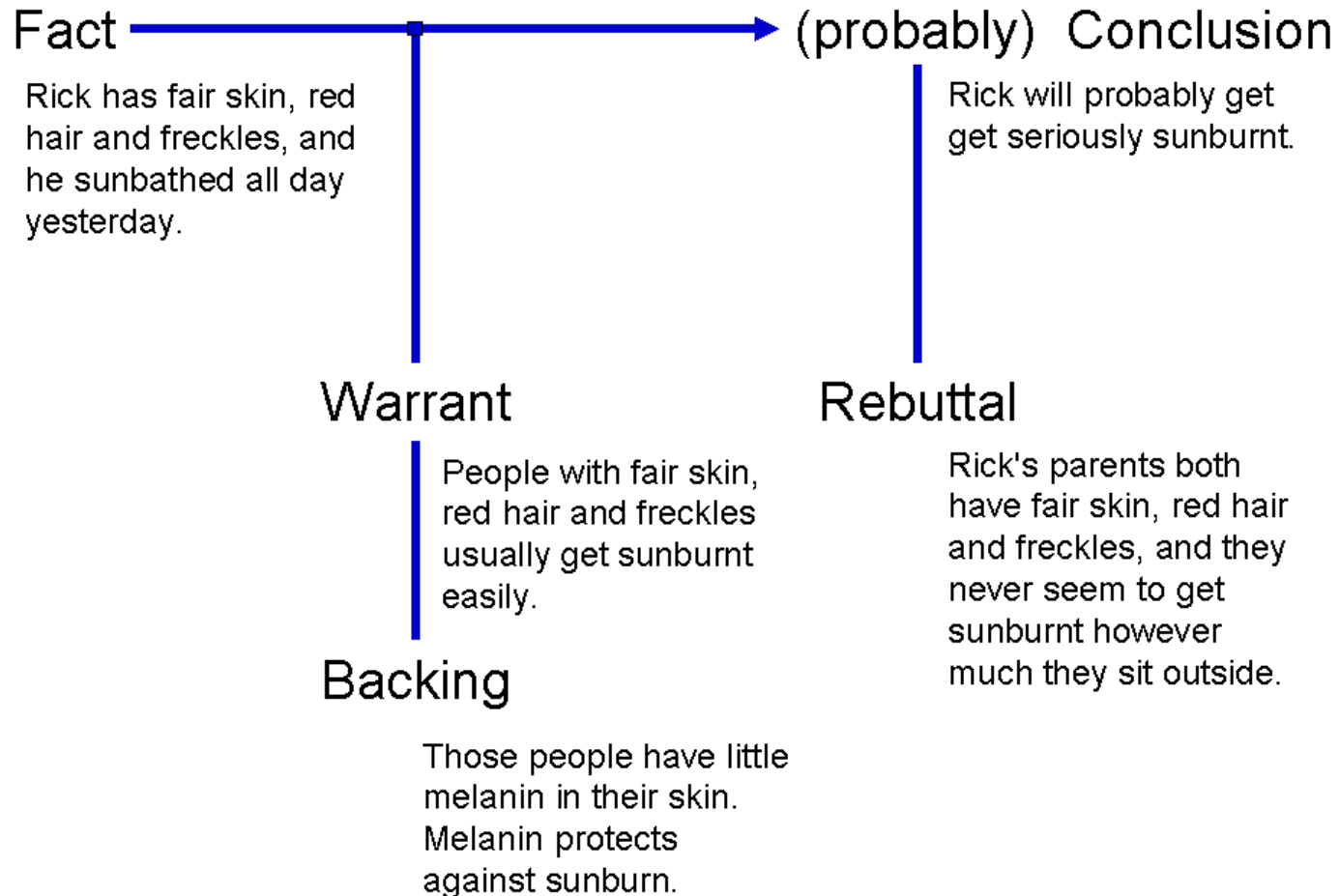

Základní struktura argumentu

- ▶ alespoň dvě premisy a z nich vyvozený závěr
- ▶ příklady
 - ▶ premisa 1: Všichni lidé jsou smrtelní.
 - ▶ premisa 2: Sokrates je člověk.
 - ▶ závěr: Sokrates je smrtelný.
- ▶ argumenty a argumentační fauly

Preciznější schéma argumentu (Toulmin)

Základní struktura argumentu: premisy

- ▶ = **předpoklady** o realitě, identitách aktérů a vztazích mezi nimi
 - ▶ mohou být explicitní, ale **implicitní**
(pak je potřeba doložit/vysvětlit, z čeho je analytik rekonstruuje, třeba „premise, že migranti jsou nebezpeční“ je v textu přítomná skrz metaforu migrační vlny“)
 - ▶ mohou mít různou **platnost**
standardně rozlišována fakta, tvrzení a názory, ale pokud nejde o jevy materiální reality (numerické údaje – kolik lidí bylo zabito, kolik migrantů bylo zadrženo...), rozlišení faktu a tvrzení nemusí být jednoduché (údaje o mrtvých v izraelsko-palestinském konfliktu) i numerické údaje o realitě podléhají interpretaci prostřednictvím jejich umístění v diskurzu (třeba argumentace, kolik peněz jde na neziskovky a zamlčení jiných, srovnatelných výdajů; kolik migrantů páchá kriminální činy a zamlčení podmínek, v nichž žijí, nebo srovnání s „domácí“ hladinou kriminality)
částečným řešením je uvažovat nad platností premis v kontextu
 - ▶ diskurzivní komunity
-

Premisy a jejich výpovědní hodnota/platnost

- ▶ fakta: jsou/mohou být potvrzena jako pravdivá; přímá zkušenost (opravdu zobecnitelná?) – nepřímá (kým jsou potvrzena?, jde o důvěryhodnou organizaci/mluvčího?, jde o primární – sekundární zdroj?)
 - ▶ příklad: V loňském roce podle OSN zemřelo v Iráku nejméně 7 818 civilistů a 1 050 členů bezpečnostních složek. Tato cifra sice nedosahuje dramatických čísel z let 2006 a 2007, ale vzrůstá ...
- ▶ tvrzení (assertion): je předpokládáno/obecně považováno za platné a pravdivé, ale nebylo jako takové prokázáno
 - ▶ příklad: ...a vzbuzuje obavy.; Byl to teroristický útok, byl to barbarský čin. Šlo o mimořádně velké krveprolití, jedno z největších v poválečné Francii. Terčem se stala i svoboda slova – a pachatelé zřejmě byli fanatičtí islamisté. Toto všechno včera zaznělo a toto všechno je pravda.
- ▶ názory: považováno za pravdivé mluvčím (subjektivní, bez dostatečné evidence, nemusí být sdíleno ostatními)
 - ▶ příklad: O tom, co je – a hlavně není – islámské, rozhodují pubescenti, jejichž vousy bývají mladší než islámský stát, který jejich velitelé právě vyhlásili.

Základní struktura argumentu: závěr

- ▶ měl by být logicky vyvozen z premis ($A = B$, $C = B$, pak $C = A$)
- ▶ pokud je, uvažujeme o pravdivosti či nepravdivosti argumentu
- ▶ příklad
 - ▶ p1: Všechny žáby (A) jsou růžové (B).
 - ▶ p2: Ropucha (C) je druh žáby (A).
 - ▶ závěr: Ropucha (C) je růžová (B).
- ▶ chybná první premisa, proto nepravdivý, byť validní (logicky vyvozený) argument
- ▶ rozlišujte pravdivost a validitu
 - ▶ validita je pro formální správnost
 - ▶ Pravdivost je pro věcnou správnost

Základní struktura argumentu: závěr

- ▶ nevalidní argument = argumentační faul
 - ▶ nevyplývá z premis: není logicky vyvozen, premisy nejsou úplné
- ▶ příklad
 - ▶ p1: Turing (A) tvrdí, že stroje umějí myslet (B).
 - ▶ p2: Turing (A) je gay (C).
 - ▶ závěr: (negace B) Stroje neumějí myslet.
- ▶ <http://www.obcanskevzdelavani.cz/argumentacni-fauly>

Argumentační fauly (fallacies)

- ▶ argumentum ad baculum
- ▶ argumentum ad hominem
- ▶ argumentum ad misericordiam
- ▶ argumentum ad populum (pathetic fallacy)
- ▶ argumentum ad ignorantiam
- ▶ argumentum ad verecundiam
- ▶ 'post hoc, ergo propter hoc' fallacy
- ▶ petitio principii
- ▶ straw man fallacy
- ▶ false dilemma fallacy
- ▶ argumentum at consequentiam
- ▶ ...

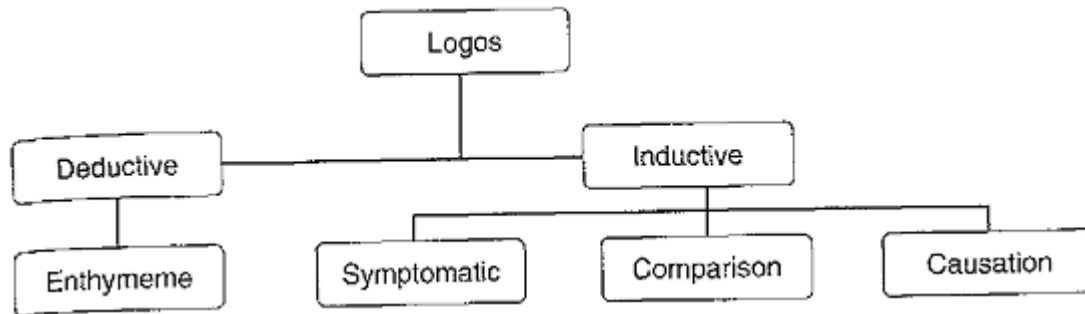
Argumentační fauly (topoi a loci)

- ▶ běžná myšlenková schémata společná určité kulturní oblasti; často uváděný výrok, „obecně známá myšlenka“; „conclusion rules“
 - ▶ užitečnost: je-li nějaký jev (akce, událost) hodnocen jako užitečný, měl by být uskutečněn
 - ▶ pojmenování (definition, name-interpretation): je-li něco nazváno X, pak to má charakteristiky X
 - ▶ autorita: X je správně, neboť autorita tvrdí, že X je správně
 - ▶ nebezpečí, hrozba: je-li nějaký jev (akce, událost) hodnocen jako nebezpečný, neměl by být uskutečněn
 - ▶ spravedlnost: jsou-li si osoby (akce, situace) v jistých aspektech rovny, má s nimi být zacházeno stejně
 - ▶ zodpovědnost: protože X je zodpovědný za vznik určitých problémů, měl by je X vyřešit
 - ▶ skutečnost/realita: protože realita je taková, jaká je, měla by být akce uskutečněna

▶ ...

Způsoby přesvědčování (Aristoteles podle Richardsona)

- ▶ ethos (osobnost, postavení mluvčího (character of speaker))
- ▶ pathos (put the audience in the appropriate emotional states)
- ▶ logos (provide proof)

- ▶ (Zdroj: Richardson 2007: 165)

Příklad

- ▶ <https://www.novinky.cz/komentare/368846-komentar-navrat-ke-kolonialni-politice-vaclav-vlk.html>

Literatura

- ▶ Fairclough, Norman. 1992. *Discourse and social change*. Cambridge: Polity Press.
- ▶ Fairclough, Norman. 2001. *Language and Power*. London and New York: Routledge.
- ▶ Fairclough, Norman – Fairclough, Isabella. 2012. *Political Discourse Analysis*. London: Routledge.
- ▶ Fowler, John. 1991. *Language in the News: Discourse and Ideology in the Press*. London and New York: Routledge.
- ▶ Reisigl, M. and Wodak, R..*Discourse and Discrimination: Rhetorics of Racism and Antisemitism.*: Routledge, 2001.
- ▶ Richardson, John E. 2007. *Analysing Newspapers: An Approach from Critical Discourse Analysis*. Houndmills, Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan.
- ▶ *The new social theory reader*. 2nd Edited by Steven Seidman and Jeffrey C. Alexander. London and New York: Routledge, 2008.
- ▶ Walton, Douglas N. 2008. *Argumentation schemes*. Cambridge : Cambridge University Press.